

vore», konstatira najprvo, da je deležno le šest patrov novomeškega frančiškanskega samostana 25 odstot, draginjske doklade in ne osem, kakor trdi naša spomenica. Potem pa joku, da so novomeški frančiškani najslabše plačani učitelji ter da njih plača s 25 odstot, draginjske doklade ne dosega plače najslabše plačanega kranjskega učitelja. Končno pa gode Novomeščanom staro pesem, da morajo biti ti slednji ravno frančiškantom hvaležni za gimnazijo in ljudsko šolo, ker bi morali sicer pošiljati svoje otroke v kako »podgursko« šolo. O tem pa da seveda dejanja molče. Seveda tudi ne manjka par psovka na Dimnika, Gangla in Jelenca. Naš odgovor dopisniku, ki ni nič drugega, kakor kak frančiškan, bodi sledeč: Glavna in prva služba vsakega duhovnika, pa bodisi posvetnega ali redovnika, je služba božja. V tej se, osobito pri nas, prekrasno živi. Učiteljska služba novomeških frančiškanov je torej njih postranski zaslužek, ki ga lahko nedotaknjeno do zadnjega fیکا spravljajo sami ali pa njih red, ker imajo kot duhovniki v samostanu vse, kar potrebujejo za udobno življenje. Kaj pa hočete še več! Ako jara gospoda okolo »Dol. Novic« preskrbi vsakemu kranjskemu učitelju toliko postranskega zaslužka, kolikor ga ima brez procentov poleg redovniško-duhovniške službe novomeški frančiškan - učitelj, pa ji bo masikateri oče lačne dece hvaležen. Kar se pa tiče pesmi o novomeških šolah, povemo otem frančiškanom, da se z deli svojih prednikov bahajo le duševne reve. O, priznamo, da so nam ustanovili novomeški frančiškani gimnazijo in ljudsko šolo, a bili so to duševni velikani tedanjega časa (slava njih spominu!) moše, pred katerimi bi se morali do tal klanjati današnji patri. Tako! V kakršnem tonu se nas bo napadalo, v takem se bomo brez pardona branili, pa naj nas zato ena stranka brez usmiljenja preganja, a druga misli o nas, da si nadev-ljemo krinko preganjane nedolžnosti.

**** Pustite družbo sv. C. in M. in pustite Šolski Dom v miru!** Iz Gorice: Grdo je, da vlačijo po klerikalnih listih družbo sv. C. in M. in Šolski dom! Podružnica družbe sv. C. in M. v Brdih deluje naravnost uzorno in šola v Krminu je potrebna! To menda razumejo pri »Gorici« Torej pamet! — »Šolski Dom« naj pustijo v miru novostrujarji! Z napredne strani ni nobene besede o Š. D. že več let in napredni ljudje podpirajo Š. D., dasi vstrajajo na svojem stališču, da velja Š. D. za last celokupnega naroda in ne kake stranke! Grda je trditelj »Novega Časa«, da se otroci Š. D. izgubljajo, ko ga zapuste, po večini v protinarnodnih in protiverskih organizacijah. Naj naznani drzni »Novi Čas« tiste protinarnodne in protiverske organizacije! — Kdor tako piše o Š. D., jih zasluži 25 z leskovo, je rekla »Gorica« in prav je imela. Zaslužijo pa jih tudi tisti, ki vlačijo v boj uzorno braniteljico naših mej, družbo sv. C. in M.

**** Dr. Breclj in ljudska šola.** Z Goriškega. Leta 1907. je na shodu v Kanalu razlagal dr. Breclj, da kmetom se godi krivica s tem, da morajo otroci hoditi v šolo od 6—14 leta, češ, da to je preveč. Ako se otrok ne izučil v prvem letu, so vsa druga leta zastoj. Šola naj se torej skrči na štiri leta in preuredi tako, da bo kmetijstvo glavni predmet, drugo: pisanje, čitanje itd. pa postranska reč. Po Brecljevem bi se morali otroci učiti samo delati, drugega nič. Njegove šole bi ne bile več ljudske ampak kmetijske šole. Plug in pikon kmetu — čitanje in pisanje je za gospoda. Naš kmet pa je drugačnega mnenja, on želi svojemu stanu vsjo potrebno izobrazbo, katere podlaga pa je dobra ljudska šola! Naš kmet ve, kako je potrebno danes šolanje in izobrazba. To kažejo tudi srednješolski in drugi učni zavodi, polni kmetijskih sinov! Brecljevi nauki so krivi, tako govori na volilnem shodu demagog, resnega moža ni dobil za skrčenje ljudske šole. Glede kmetijske šole pa bo treba govoriti v prihodnjem deželnem zboru. Glede te šole treba tudi korenite premembe. — Brecljevih nazorov o ljudski šoli ne maramo na Goriškem, naj gre z njimi, kamor hoče, in z njim »Novi Čas«, ki je pisal, da je na Tolminskem preveč ljudskih šol, da jih je treba nekaj zapreti! Ti novostrujarji, ti so šele pravi povernjalci ljudstva! Proč s takimi sovražniki našega ljudstva!

**** Podbrezje.** Na hujskajočo notico v »Gorenju« z dne 27. rožnika t. l. »Iz Podbrezja« odgovarjam sledeče: Do sedaj še nisem nikdar odgovarjal na lažnive ali zavite napade v raznih »krščanskih« listih, ker mi je mir nad vse. Nikomur nisem nič žaloga storil — obratno — a gotovi ljudje ne morejo mirovati, ker nočem igrati hri- navca ter se prodati za par Judeževih grošev. Da, da, na jeziku vero, v srcu pekel! Ker mi je pa teh »krščanskih« napadov dovolj in ker nočem, da bi kdo, ki ni poučen o stvari, smatral moj molk za krivdo, stopam z odkritim vezirjem proti onemu ne-

sramnemu anonimnemu hujskaču — pa naj si bo kdorkoli — ki je zagrešil ome-njeni ostudni napad v »Gorenju«. Hočem opisati cel dogodek, ki ga »Gorenjec« tako zavito in lažnivo poroča: Bilo je nekega četrtka pretečenega meseca, ko sem se pripeljal z večernim vlakom (7.46) iz Kranja v Podnart. Počasi sem stopal po bližnji proti Podbrezjam ter spotoma čital časopis. Ko pridem že skoraj vrh bližnice, pa sem bil vendar še kakih 30 m (ne 2 m kakor piše »Gorenjec«) oddaljen od glavne ceste, pridrdra po glavni cesti voz. Ko obrnen pogled od časopisa proti vozu, je bil voz že par metrov iz paralele z menoj. Ker fakično slabo vidim, nisem spoznal nikogar in tudi nisem slišal nikakega zvo-njenja, ker je ropot koles zadušil zvoence glas, če se je sploh kaj zvonilo. Taka je stvar v luči resnice! Pripomni mi je še, da sem drugi dan opoldan zvedel, da se je naš župnik peljal v sosednjo župnijo Ovsiše nekoga obhajati in da se je pozneje pritoževal napram ljudem, da sem ga jaz srečal, a se nisem odkril. Da bi naredil konec tej govorici, sem župniku še tisti dan razložil, kako je prišlo do tega, da se nisem odkril. Konstatujem pa, da je nesramna laž, kar trdi »Gorenjec«, da bi rekel: »Ne vem, kaj to pomeni, če je duhoven belo oblečen in če kdo pred njim zvo-ni.« Ne glede na to, da bi bila taka trditve nesmisel, kaj takega tudi nisem mogel reči, ker nisem videl nikakega belooble-čenega duhovna, ne človeka, ki bi pred njim zvonil. Župnik je na moje pojasnilo nekako tako odgovoril: »Če niste videli, je že prav, saj se mi je čudno zdelo, da bi izobrazen človek ne vedel, kaj mu je storiti v takem slučaju.« S tem sem smatral celo zadevo poravnano, a motil sem se! Oglasil se je »Gorenjec« sledeče: »Nedavno je Zirkelbach srečal na cesti duhovna, ki je nesel bolniku najsvetejše. Pogledal ga je, ostal pokrit in korakal naprej. Gotovo je bil prepričan, da se napredni glavi ni treba odkriti. Drugi dan se je domislil na § 303. in se je začel izgovarjati da ne ve, kaj to pomeni, če je duhoven belo oblečen in če nekdo pred njim zvonil, oziroma, da sploh ni slišal zvonca in ne videl duhovna, ker dobro ne vidi.« Kdor bere to, mora biti prepričan, da sem šel jaz pokrit mimo duhovna, ki je šel peš obhajati in je nekdo pred njim zvonil. Vsakdo me mora zaradi tega obsojati! Lepo po rokovnjaški znate zavijati resnico! Vsa čast! Vem, da bi Vam bilo prav, če bi kaj takega storil, bi mi mogli skazati vsaj svojo »krščansko« ljubezen s tem, da bi me popolnoma uničili! Oj, kje ste zlati časi, časi svete inkvizicije! Sicer je duševna inkvi-zicija pri nas v polnem cvetu, a vendar sem trdno prepričan, da pride čas, ko bo tudi naše ljudstvo spoznalo hujskače ter jim strgalo hinavsko krinko raz obraz. Takrat bo pa odklenalo tistim, ki jih nemški rek tako lepo označuje: »Der gröbste Schuft in ganzen Land, das ist und bleibt der Denuziant.« — Zirkelbach Viljem, učitelj.

Kranjske vesti.

— **r— Nadzornik Maier** se je vrnil z dopusta, ki ga je imel zaradi boleznj. — Ampak čim se je vrnil in prevzel svoje po-se, je takoj zopet odšel na dopust in naročil, naj mu akte pošiljajo za njim nekam poleg Kamnika. — Opozorjamo gospoda nadzornika, da je njegov urad v Ljubljani na magistratu, ne pa poleg Kamnika ali v privatnem stanovanju na ljubljanskem Bregu. Uraduje naj tam, kjer je edino me-sto za to! — Predsednik c. kr. mestnega šolskega sveta, g. župana dr. Tavčarja, prosimo v interesu šolstva in učiteljstva, naj takoj pouči g. nadzornika o njegovih dolžnostih! Uradni akti ne smejo zaradi komoditete nadzornika potovati križem sveta! — Ako hoče nadzornik Maier natančnosti in vestnosti od učiteljstva, naj mu bo predvsem sam zgled natančnosti in vestnosti. Ako je pa bolan in ne mara v urad, kamor ga kliče služba in dolžnost, naj gre v pokoj, da napravi mesto drugemu sposobnejšemu šolniku!

— **r— Hinavščina!** V zadnjem volilnem boju na Goriškem je »Gorica« naga-njala novostrujarje, ki se zbirajo okrog »Novega Časa«, s tujci in privandraci, češ, da so Kranjci in da nimajo kot taki na Goriškem nič iskati. Tujci in privandraci morajo z Goriškega stran! Tako se je glasila ta gabna pesem provincializma! To je bilo tudi »Slovenca« preveč. Milo je zatožil, da ne gre postavljati provin-cialnih mej, da smo Kranjci in Goričani vsi Slovenci itd. — Povdarjamo, da je pisal »Slovenec« popolnoma pravilno, ampak pisal je — hinavsko! Dokaz: V deželnem šolskem svetu v Ljubljani je klerikalec Bogomil Remec zagovarjal princip, da naj gredo koroški Slovenci na Koroško, štajerski na Štajersko, a Kranjci na Kranjsko — zagovarjal je torej tisto stališče provincializma, ki ga je »Slovenec« pobijal z ozirom na pisavo »Gorice«.

Tako postopanje ni nič drugega nego gra-da hinavščina. Pa naj pove »Slovenec«, ako ni res tako!

— **r— Slomškarija se krha.** Razcepili so se na dve struji — kakor klerikalci na Goriškem. Med njimi ni nobene ednosti, nobene skupnosti več. Njihove slave in moči bo prej konec, kakor si mislijo sami. Ko postane Lavtizar iz Siške deželni urad-nik z naslovom tajnika klerikalne gasilske zveze, takrat se začne boj za Siško in s tem bojem se začne tudi — začetek konca.

— **r— Ljubljanski občinski svet** je na svoji zadnji seji na nujni predlog obč. svet-nika tov. Likozarja dovolil za ljubljansko učiteljstvo 6000 K draginjske doklade.

— **r— Iz ljudskošolske službe.** Suplen-tinja Antonija Gödererjeva je imenovana za prov. učiteljico na dekliški ljudski šoli v Spod. Siški. — Definitivna učiteljica na ljudski šoli v Vremu Julija Kalinova je v enaki lastnosti prestavljena na ljudsko šolo v Podkrajju.

— **r— Šolska vest.** Za provizorično učiteljico na Preski je imenovana Mihaela Kosmačeva.

— **r— Posledice škrlatinke.** Iz Mirne poročajo: Dne 11. t. m. se je zopet otvo-rila tukajšnja šola, ki je bila zaprta šest tednov zaradi škrlatinke. Zamujeno se bo moralo nadomestiti v počitnicah.

— **r— Izobraževalni tečaj v Kranju.** Mestni zastop v Kranju je soglasno skle-nil, da se z njegovo podporo prihodnjo je-sen začno v Kranju izobraževalni tečaj v prvi vrsti za mladino, ki je odrasla ljud-ski šoli, kakor tudi za odrasle. Poučevali bodo gimnazijski profesorji in druge uspo-sobljene osebe. Učni predmeti bodo: slo-venščina, nemščina, laščina, francoščina, stenografija, knjigovodstvo; po potrebi se privzemo še druge tvarine. Več izprego-vorimo o tej važni kulturni zadevi poz-neje.

— **r— Društvo vpokojenih učiteljev** za Kranjsko je imelo pred kratkim svoj občni zbor. Iz tajnikovega poročila je po-sneti, da je odbor vložil več prošelj gle-de izboljšanja gnotnega stanja tistih vpokojencev, ki nimajo draginjske dokla-de, ker so bili malo pred dovolitvijo teh doklad vpokojeni. Rešitev je bila deloma negativna; nekaj prošelj še ni bilo reše-nih. Tajnik je v smislu pravil okolo 23 gospodov, osebno znanih prijateljev, po-vabil, naj pristopijo društvu kot podporni člani, a od vseh se je odzval le en sam. Iz blagajnikovega poročila je posneti, da je društvo dalo za prvo pomoč neki vdovi 80 K. Stanje blagajne je sedaj 105 K. V družbi je moč; čim več udov, tem večja bo pomoč. Pristopite vsi, ki še niste pri društvu, vpokojeni učitelji, kakor tudi učiteljice! — To poročilo smo čitali v »Slo-venskem Narodu«. Mi nismo prejeli no-benega poročila.

— **r— Osebna vest.** Dr. Fran Skaber-ne je imenovan za ministerialnega tajnika v naučnem ministrstvu.

— **r— Javno zmanjševalna dražba** za Šolsko stavbo v Goričah se je vršila 3. julija dopoldne. Gradbeni stroški so pra-računjeni na 28.000 K. Dražbe se je udele-žilo 5 podjetnikov, med katerimi je stavil stavbni mojster Angelo Molinaro iz Skofje Loke najugodnejšo ponudbo in dobil zgradbo šole za okroglo 26.400 K.

— **r— Blagoslovljenje temeljnega ka-mena** pri novi slovenski šoli na Jesenicah (Gorenjsko) se je vršilo v nedeljo ob na-vadnih ceremonijah. Pri slavnosti je bil navzoč tudi deželni in državni poslanec Pogačnik. Pri običajnem udarcu s kladi-vom je izrekel pomenljive besede: »Za slovenske ideale«. Te kratke besede so gotovo spekle jeseniškega župnika in nje-govo vladajočo kompanijo, ker so pri tej priliki prezrli vse domačine. Može, ki so osiveli pri delu za občni blagor in sloven-sko stvar in kateri imajo gotovo več za-slug v šolskem vprašanju kot vsi fajmo-štri in Čebuli, niso bili vabljani. Oficialno so pa bili vabljani in so se vabilu tudi od-zvali zagrizeni nemški nacionalci. Zakaj? No, to nam pokaže morda bodočnost. Svetujemo, da naj ta korak S. L. S. raz-mišljajo tisti godrnjači, ki so mnenja, da je klerikalec dober Slovenec.

Štajerske vesti.

— **r— Iz celjskega okraja** smo prejeli o Widrovem »Mojem prvem berilu« in o Krulčevi »Moji prvi čitanki« tale dopis: V zadnji številki svojega lista ste priobčili dopis, ki govori o uradni učiteljski kon-ferenci za celjski okraj. Objektivno poro-čilo pravi, da je tov. Slanc predlagal, da se naj uvede Krulčeva »Moja prva čitan-ka«. K besedi se je oglasil g. ravnatelj Schreiner, ki je naglašal, da je Majcnova začetnica za nič, Widrova je prav dobra, a slike so za nič. Krulčeva pa ima izborne slike, a nje prvi del ne ugaja. Ker se pa da prvi del te začetnice preurediti in ker se bo lahko razširila, tako da se bi nasla-njala na tridelno izdajo njegovih (Schrei-nerjevih) čitank, česar pa pri Widrovi ni

pričakovati, zagovarja ravnatelj Schrei-ner Slancov predlog. Seveda je govoril za predlog tudi nadzornik: vladni možje so šli v boj za knjigo iz vladne zaloge! V tem navdušenju je torej nadzornik konstatiral, da je ostal v manjšini Brinarjev predlog, ki je bil edino umesten in pameten: naj se da prej učiteljstvu prilika, da presodi obe začetnici in se šele potem odloči za eno ali drugo. — Imel sem priliko, ogledati si Krulčevo in Widrovo knjigo in sem si na-pravil svojo sodbo, ki se glasi tako: Wi-drova knjiga je po vsebini izborna in dale-ko prekaša Krulčevo, katere prvi del je obsodil tudi ravnatelj Schreiner. **Vrhutega so pa slike v Krulčevi knjigi za nič!** To so brezizrazne podobice, brez otroške naiv-nosti, brez življenja in zato brez učinka — »Abziebilder« imenujemo taka šablonska dela! Kako se morejo take polizane reči imenovati izborne, tega ne morem umeti! Podobice v Widrovi knjigi pa so živahne, vesele, enostavne in tako preproste, da jih bo začela posnemati tudi otrokova rok-a in si tako sama sebi dajala prvi pouk v risanju. Tudi barve so enostavne, a žive in sočne, kakor je mladost sama. Widra je ilustriral domač umetnik, Krulca nemška firma. Obe knjigi sem dal svojim otrokom v pregled. Najprej Krulčevo. Nobenega posebnega vtiska ni napravila nanje. Ob Widrovih podobah pa so ploskali z rokami in se smejali, ker so jih razumeli — t. j. slikar je slikal za otroke in je dosegel svoj namen. Pa naj še drugi tako poizkusijo pri svojih otrocih in prepričali se bodo, da je res, kar pišem. Potem se ne bo ni-komur težko odločiti za Widrovo knjigo. Pa tudi v ostalem ni Krulčeva knjiga za naše šole na kmetih. Kdaj pa bomo otroke po tej metodi naučili branja in pisanja? Taka knjiga je pač za vadbice, kjer je v I. razredu 30 otrok in so vsi ti iz takih hiš, kjer jih še posebe doma uče. Pri nas pa imamo po dvakrat, trikrat in še večkrat toliko otrok in nimamo časa, da bi se z njimi igrali. Hitro in praktično se moramo prijeti dela, da imamo — uspeh! In tega nam zagotavlja Widrova knjiga, ki je ni treba — po besedah Schreinerja samega — nič spreminjati, kakor je treba Krulče-vo. Zakaj torej sezati po slabšem? Zato, ker je iz c. kr. zaloge šolskih knjig, ker je dražja in dela most do — Schreinerjevih čitank! Jeziti mora nas praktične šolnike, da se nam vsiljuje to, kar ne odgovarja našemu prepričanju in kar ni praktično za naše šole. Toliko v stvarnem pogledu! — V ostalem pa moramo imeti pred očmi dejstvo, da je Widrova knjiga izšla iz naše organizacije in da jo tudi naša Zveza pri-poroča. To knjigo priporoča — kakor sem zgoraj natanko povedal — kvaliteta in — kakor hoče naša Zveza — stanovska za-vednost. To oboje pa nam mora biti ka-tegoričen imperativ! Svojim štajerskim tovarišem po drugih okrajih torej priporo-čam, naj se ne prenačijo, kakor smo se — pa ne po lastni krivdi — v celjskem okraju! Ne zametajmo tega, kar si s svo-jim delom in s svojimi žrtvami sami ustvarimo dobrega!

Goriške vesti.

— **r— Članom Slov. Šol. Matice goriškega okraja,** ki knjig za l. 1912 zaradi znanih zaprek še niso dobili, se naznanja, da jih dobe od povernika v kratkem ča-su. Neljuba zamuda naj se blagovolj opro-stiti.

— **r— Tudi na c. kr. moškem učite-ljišču v Gorici** je profesor Znidaršič pri-redil risarsko razstavo. Vse risbe so bolj praktičnega pomena in obrtnega rokodel-skega značaja, kar pozdravljamo z naj-večjim zadoščanjem. Le tako naprej s praktično vzgojo našega naraščaja!

— **r— C. kr. okrajni šolski svet** v Gori-ci pošilja z dne 8. julija, št. 2401, sledečo okrožnico vsem šolskim vodstvom v okraju: Glasom odloka c. kr. dež. šol. sveta od 1. t. m., št. S. S. 437/3—12, je do-volilo c. kr. ministrstvo za bogočastje in uk s svojim odlokom od 20. m. m., št. 26.852, da se vršita letos tekom velikih počitnic 2 nad. tečaja za risanje za ljud-skošolsko in meščanskošolsko učiteljstvo, vsak po 7 dni s skupno 42imi učnimi urami. — Prvi tečaj se vrši od inkl. 16. do inkl. 22. t. m.; drugi od inkl. 23. do inkl. 29. t. m., in sicer oba na c. kr. ženskem učiteljišču v Gorici. Pogoj za vršitev tečajev pa je, da se zglašajo za vsak tečaj najmanj 20 oseb učit. zboru. — Poučeval bo g. An-ton Gwaiz, prof. na imen. učiteljišču. — Vse risarske potrebščine dobijo udeležniki brezplačno na razpolago. Ne bodo se pa deljevale nikake podpore udeležnikom. Kdor se hoče udeležiti prvega ali drugega tečaja, se vabi, da pošlje prijavo naravnost na ravnateljstvo c. kr. žen. učit. v Gorici. Vsa pojasnila daje g. ravnatelj Fr. Znidaršič, ki bo vodil oba tečaja.

* Kolikor vemo, je K. Wider sestav-ljal po direktnih navodilih ravnatelja Schreinerja. Zato se nam zdi tako postop-anje — vsaj čudno. Uredn.

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učitelstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

—g— **Matura na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici.** Izpit so napravili kandidati: Bajt Mirko, Beučič Ivan, Bevč Fr., Bratuž Karel, Čok Albert, Ducman Simon, Feigelj Ivan, Gabrijelčič Andrej, Gorjup Rudolf, Jakopec Karel, Klemenčič Alojz, Kovač Viktor, Martelane Just, Mayer Ernest, Pečarič Mirko, Pečenko Andrej, Prinčič Edvard, Ravten Mirko, Sancin Cezar, Sancin Karel, Skomina Alojz, Terpin Jožef, Vižin Anton, Vončina Franc. Dalje sta pala za leto dva kandidata in štirje za dva meseca.

—g— **Repentabor.** Podpisani si šteje v dolžnost, da se v imenu tukajšnje šolske mladine zahvali vsem p. n. gg., ki so preplačali vstopnino k šolski veselici dne 6. julija t. l. in g. Križmanu iz Verhovelj h. št. 5 za podarjene cvetice, nadalje mali učenci Stefaniji Skabar, ki se je v tako lepih verzih poslovala v imenu šolske mladine, ter g. Antonu Guštinu, ki je v lepju, vznesenih in ganljivih besedah govoril v imenu drugih občinarjev. Izrečena bodi zahvala g. R. Ravbarju in F. Guštinu, udoma krajnega šolskega sveta za sodelovanje, slavnemu županstvu za prireditve banketa in streljanje. Končno najskrenejša zahvala vsem občinarjem, ki so se v tako ogromnem številu udeležili veselice, kakor tudi vsem prijateljem, tovarišem in znancem, ki so od blizu in od daleč prišli in s tem pripomogli, da se je veselica izvršila v najlepšem redu in tako slovesno. — Repentabor, 8. julija 1913. — Vodstvo ljudske šole. — Anton Fakin, nadučitelj.

Istrske vesti.

—j— **Iz Narodne zajednice za Istro.** Najlepše prosimo vse tiste učitelje, ki so antialkoholiki ali se zanimajo za antialkoholno gibanje v Istri, da se nam izvole prijaviti po dopisnici, Gre za sistematično ureditev takega gibanja. Centralni odbor Narodne Zajednice za Istro-Opatija.

—i— **Nova hrvaška šola za deklice v Pulju.** Tu so kupile šolske sestre svetega Križa iz Djakova lepo hišo s prostranim vrtom, kjer bodo otvorile s 15. septembrom dekliško šolo. Za leto se otvori prvi razred; potem se pa pomnoži šola vsako leto za en razred. Na šoli se bodo ustanovili tudi gospodinjski tečaji. Učila se boče tudi, kakor čujemo, francoščina, knjigovodstvo, klavir in slikarstvo. Obenem s šolo se otvori tudi otroški vrtec za deklice in dečke. Ustanovitvi te šole bo priskočila družba sv. Cirila in Metoda za Istro na pomoč.

Tržaške vesti.

—t— **Prepovedan protestni šoh v Trstu.** Za nedeljo napovedani protestni šoh, ki ga je sklicala NDO, in sicer na Velikem trgu pred namestništvom, je namestništvo prepovedalo. Slovenci so hoteli na tem shodu javno, toda mirno in dostojno protestirati proti zanemarjanju slovenskega obrtnega šolstva v Trstu. A tega Slovenci ne smejo!

—t— **Družba sv. Cirila in Metoda** je imenovala na svoji zadnji vodstveni seji svoje provizorične učitelje in učiteljice definitivno na svojih šolah v Trstu: Egon Jezeršek, Marija Baranova, Klotilda Burgerjeva, Amalija Hartmanova, Marija Herenova, Marija Kmetova, Marija Medičeva in Marija Pfeiferjeva.

Splošni vestnik.

K. Wider: Moje prvo berilo. Kdor želi K. Widrovo »Moje prvo berilo«, naj se obrne potom dopisnice na Učit. tiskarno v Ljubljani, ki mu rade volje pošlje en izvod brezplačno. Tovariši, delujte na uvedbo tega izbornega abecednika v šole, da nas ne zadene očitek, da ne znamo ceniti samega sebe in svojega dela!

Opozarjamo cenjeno učitelstvo, da se pripravljajo in izide kot nadaljevanje K. Widrovega »Mojega prvega berila tudi II. berilo in pozneje III. in IV. berilo. Ta berila bodo v ozki zvezi, tako da bodo tvorila vsa štiri berila celoto.

Stenske table h K. Widrovemu abecedniku »Moje prvo berilo« izidejo v založbi Učiteljske tiskarne. Brez stenskih tabel je onemogočena vsaka kontrola nad učenčevim znanjem v branju. Prirejane pa morajo biti stenske table prikladno abe-

cedniku. Zaradi tega so sedanje stenske table, prirejane za Gabršček-Razingerjev abecednik, za nove abecednike popolnoma nerabne.

Upravno sodišče o Sokolstvu in o vadbi šolske mladine. Upravno sodišče se je pred kratkim pečalo z znanim ministrskim razpisom o telovadbi šolskega naraščaja v sokolskih društvih ter razveljavilo ta razpis, kakor smo to že naznanili. — Kako se odločba glasi v podrobnem, nam še ni znano; v ravnanje tudi naših sokolskih društev pa objavljamo, kar pišejo o tem češki »Narodni Listy«: »Dve leti je visel Domoklejev meč nad sokolskimi društvii, da jim bo onemogočeno vaditi in vzgajati lastno učenstvo in naraščaj. Ministrstvo je enovito proglasilo sokolska društva za učne zavode, to je, šole, ki jih je potem podvrlo predpisom šolskih zakonov. Hipoma pa so je obrnila karta. Znani sokolski delavec, odvetnik v Brnu br. dr. L. Pluhař, je dovedel stvar do upravnega sodišča, ki je razveljavilo dotični ministrski razpis kot nezakonit in tako namah osvobodilo vsa sokolska društva in druga telovadna društva od jarma šolskega birokratizma. Senat upravnega sodišča je bil nemški, in čudovito je, kako prijazno stališče je zavzel proti Sokolstvu. Izjavil je o sokolskih društvih, da se z vso pravico prizadevajo, z vadbo šolske mladine zagotoviti si svoj naraščaj, in je konstatiral, očitno v potok vsem deželnim nadzornikom na Češkem in Moravskem, da se delovanje sokolskih društev, ki imajo za namen povzdigo telesnih in нравstvenih moči v češkem narodu, vendar bistveno razlikuje od šolske telovadbe, ki je ni moči nadomestiti s sokolsko telovadbo. Upravno sodišče se je postavilo na stališče, da sokolska društva ni mogoče staviti v eno vrsto z zavodi, ki so ustanovljeni v učne namene in da zaradi tega ta društva niso podvržena določbam šolskih zakonov. Zato je treba opozoriti vsa sokolska društva, da v prihodnje ne vlagajo nobenih prošni za dovolitev takozvanih telovadnih tečajev in da tam, kjer jim je bila že prepovedana vadba učenstva, prosto in brez katerekoli oglasitve takoj obnove to vadbo. Ona društva, ki jim je namestništvo vsililo v pravila, da smejo vaditi učenstvo po poprejšnji privolitvi šolskih oblasti, store prav, če o priliki svoja pravila premene v označenem zmislu.«

Jugoslovanska dijaska počitniška zveza. Začele so se počitnice, in mnogo dijakov-članov »J. d. p. z.« je odšlo na potovanja. Pri tej priliki še enkrat opozarjamo in prosimo potujoče dijake, da se povsod na potovanju in na brezplačnih prenočiščih vedejo dostojno, da ne bo kakšnih nerednosti in nam neljubih pritožb. Potujoče dijake prosimo, da nam po počitnicah pošljejo popise svojih potovanj, da vemo, kje so potovali in v katerih krajih so brezplačna prenočišča najbolj potrebna. V začetku prihodnjega šolskega leta bo začel izhajati »Glasnik J. d. p. z.«, v katerem bomo objavljali najboljše potopise, teoretične razprave o potovanjih itd. S tem bo mnogo pomagano napredku »J. d. p. z.« in dvignilo se bo tudi veselje do potovanja. — Vsem onim zasebnikom in tudi dijakom, ki so dali brezplačno prenočišče, se iskreno zahvalujemo in jih obenem prosimo, da nam ostanejo tudi v naprej naklonjeni. Prosimo pa jih tudi, da nam javijo vsako nerednost, ki bi jo morali napraviti kateri potujoč dijak, ker je za vsakega člana »J. d. p. z.« odgovoren odbor, ki bo skrbel, da se kaj takega več ne zgodi. Morebitne pritožbe, poročila o potovanjih, prošnje za pojasnila itd. se naj pošilja za slovenske kraje na naslov: »Jugoslov. dij. počit. zveza«, Ljubljana; za srbo - hrvaške kraje na naslov: »Jugoslov. savez, Sušak - Reka, Boulevard 131. Odbor »J. d. p. z.«

Učitelji, ki se udeležijo trgovskega tečaja na obrtni šoli, dobijo lahko hrano in stanovanje pri tovarišu Janku Likarju. Zglasiti se je v Učiteljski tiskarni.

Po sklepu lista.

IV. sestanek avstr. jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturientov in abiturientk se je pričel danes dopoldne ob 9. uri v veliki dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. Udeležencev in udeleženek je bilo lepo število, 60% vseh letošnjih abiturientov in abiturientk. Sestanek so posetili: ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, dež. poslanec Gangl, Reinsner in Ribnikar, ob-

činska svetnika ljubljanska Dimnik in Likozar, predsednik Slovenske Matice prof. dr. Fr. Ilešič ter več učiteljev in učiteljic. — Na zborovanju so govorili: župan dr. Tavčar, tovariš Fr. Črnagoj za Dež. slov. učiteljsko društvo, tovariš L. Jelenc za Zavezo in dež. posl. prof. Reinsner. — Pismene pozdrave sta poslala ravnatelj V. Bežek iz Gorice in prof. dr. Pivko iz Maribora. — Podani so bili trije izborni referati. Več poročamo prihodnjič. — Nocoj je počastni večer Dež. slov. učit. društva pri »Lloyd« jutri zvečer pa bo koncert in zabava v veliki dvorani »Narodnega doma«.

Kdor ljubi dobro kavo,

rabi kot pridatek »pravi zagrebški Franck« z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljšje.

emp 45/25.642

Špan Josipina, učiteljeva soproga v Slov. Bistrici 66 priporoča **svojo trgovino** s pravimi švicarskimi vezinami, ter s predtiskanimi in pričetimi ročnimi deli za šolo in dom. Vzorci so na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem!

Josipina Špan.

Knjigoveznica Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta«, r. z. z. o. j. v Ljubljani.

Čekovni račun št. 68 312.
Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se pritožujejo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.
Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 5%. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsakega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delovno soboto v mesecu. Zadrugi plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsakih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesecnih roklih	rokov	rok
A v 12 in sicer	11	12. 4 K 73 h
B v 18	17	18. 3 - 55 -
C v 24	23	24. 4 - 50 -
D v 30	29	30. 4 - 45 -
E v 36	35	36. 4 - 40 -
F v 42	41	42. 4 - 35 -
G v 48	47	48. 4 - 30 -
H v 54	53	54. 4 - 25 -
I v 60	59	60. 4 - 20 -
J v 66	65	66. 4 - 15 -
K v 72	71	72. 4 - 10 -
L v 78	77	78. 4 - 5 -
M v 84	83	84. 4 - 0 -

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 20 h v pisemskih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadrugi lokal je v Ljubljani, Franciška ulica 6.

Uradne ure za stranke so izjemni praznikov vsak četrtek od 1/2. do 1/3. ure popoldne in vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1611.
Na dvorazredni šoli v Mošnjah se bo stalno namestila služba nadučitelja s postavnimi prejemki in naturalnim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 20. avgusta 1913.

Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izprijemalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo. Že vložene prošnje ostanejo veljavne tudi za novi razpis službe.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 12. julija 1913.

Št. 2013.

Na šestrazredni ljudski šoli z 8 vzporednicami na Viču se razpisuje novoustanovljeno mesto posebnega veroučitelja s stalnimi prejemki (člen II zakona z dne 14. maja 1898, št. 25. dež. zak.) in z določilom v stalno nameščenje, da bo moral veroučitelj učiti verouk na imenovani ljudski šoli do 24 ur na teden.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 15. avgusta 1913.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno zdravniškim izprijemalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 5. julija 1913.

Jerne Bahovec

naslednik: IVAN GAJŠEK

- trgovina s papirjem -
Sv. Petra cesta št. 2.

priporoča slavnemu učitelstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd.

Anton Krušič, krojaški mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica št. 16
v lastni hiši
in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

